SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 186. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 28, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 186. РІК XCVIII.

ВАШІНҐТОНСЬКА ГРУПА ПРИГОТОВЛЯЄ КОНФЕРЕНЦІЮ

Вашінґтон (М. Зєлик). — Вашінґтонська Група, спілка українців-професіоналістів в ЗСА повідомляє, що п'ята з черги Конференція провідництва під назвою „Україна в новому світовому порядку" відбудеться 12—13-го жовтня в готелю Шератон Нешенел в Арлінґтоні, Вірджінія.

Серед доповідачів будуть Геннадій Удовенко, постійний представник України в Об'єднаних Націях, Мартин Сіф, кореспондент газети „Вашінґтон Пост", який часто пише про Україну, Даґ Сієй, співробітник Фундації „Спадщина", Ґреґ Стентон, професор права в Американському університеті, який займався справою Степана Хмари, як також Катерина Чумаченко, колишня співробітниця Спільної американської комісії з економічних справ, і Орест Дейчаківський, співробітник американської Гельсінкської комісії.

В намаганнях краще зрозуміти ролю України у новому світовому порядку, який виникає в наслідок приголомшуючих змін в СССР, учасники конференції розглянуть ті чинники, які впливатимуть на майбутній внутрішній та зовнішній розвиток України. Виходячи з декларації про незалежність України з 24-го серпня 1991 року, учасники обговорюватимуть ряд питань, серед них: перетворення СССР з централізованої потуги на розчленовану імперію, російські імперські тенденції, зовнішньо-політичні ініціятиви українського уряду, ставлення американського та інших західних урядів до незалежности України, референдум та вибори в Україні, судові, економічні та політичні реформи в Україні, різниці між східніми та західніми територіями України тощо.

Усе це відбуватиметься в рамках панелів, дискусій, виставок, доповідей. Серед інших імпрез, пов'язаних з конференцією, буде прийняття в п'ятницю увечорі і бенкет-бенефіс в суботу увечері, весь прихід з якого призначений на стипендійний фонд Вашінґтонської Групи.

Як і в попередніх роках, цьогорічна конференція, яка відбувається лише кілька коротких тижнів після проголошення незалежности України, являє собою унікальний форум для обміну думками, інформацією та практичними порадами щодо майбутнього України.

За докладнішими інформаціями слід звертатися до Ліди Чопівської — Бенсон (202) 955-3990 або до Мирона Василика (202) 234-7584. Якщо є фірми чи організації, які бажають мати свої виставки продовж двох днів конференції, слід звертатися до Марти Переймм (703) 998-8570.

Верховна Рада України творить власну внутрішню і зовнішню політику

Київ (УНІАР). — Тут 10-го вересня продовжила працю сесія Верховної Ради України. Депутати обговорили порядок денний сесії на період 10—20-го вересня. Голова комісії з економічних реформ Володимир Пилипчук у своєму виступі наголосив на тому, що негайно треба винести на затвердження закони про роздержавлення власности, про захист національної економіки, дрежавні ресурси, бюджет України, про фінансову систему, ринкові інфраструктури, впровадження грошової одиниці. Якщо це не буде зроблено, на нас у четвертому кварталі чекає гіперінфляція і повний крах економіки. На думку Володимира Пилипчука ,треба негайно виробити власну економічну внутрішню і зовнішню політику, бо зараз у Верховній Раді і у Кабінеті Міністрів частина людей не розуміється на ринковій економіці, частина абсолютно проти зміни економічних стосунків, решта має економічну програму, але не знає, як її запровадити. Степан Хмара підтримав виступ голови комісії з економічних реформ і крім того запропонував скасувати закон про загальну військову повинність в Україні, до призову прийняти пакет законів про службу в Україні.

Верховна Рада ухвалила закон про підприємства, установи і організації союзного підпорядкування на території України. Відтепер їх майно і фонди є власністю України. Прийнято також закон про захист іноземних інвестицій в Україні. Він надає право іноземним підприємцям вільно вкладати свої фонди у роз-

(Закінчення на стор. 4)

Національний Музей у Львові розвивається

Музей ім. Леніна тепер — Національний Музей у Львові

Джерзі Сиіті, Н.Дж. (О. К.). — Національний Музей у Львові може погордитися новим великим успіхом: йому признано незабаром після невдалого путчу будинок колишнього музею ім. Леніна, який відомий зі свого великого об'єму та десятків заль догідних на виставки. Будинок призначено на виставки давнього українського мистецтва — на ікони, різьби, скульптури і вже тепер у новому приміщенні відкрито реставраційний відділ з фаховими силами.

Оля Ставнича, член Управи Українського Музею в Ню Йорку, що саме перебувала у Львові, оглянула будинок, як також інші приміщення Національного Музею, а, побувавши на мистецькому Бієнале, що відбувалося у вересні, мала нагоду зустрітися із директором Національного Музею, Андрієм Новаківським, як також з директорами інших українських музеїв та із деякими мистцями і оглянути ряд мистецьких виставок. У дружніх розмовах із представниками Національного Музею продовжувалися пляни дальшої можливої співпраці із Українським Музеєм в Ню Йорку, який може допомогти у влаштуванні виставок і тут і там, як також уможливити виставки мистецьких праць з України в американських музеях. З уваги на розпочаті вже зв'язки з Українським Інститутом Америки в Ню Йорку, де плянується перша скромна виставка фотографій мистецького фотографа Василя Пилип'юка зі Львова, директор Національного Музею надіється, що спільно усі ці три зацікавлені установи зможуть дружньо та корисно співпрацювати у виміні виставок та інших праць. Надіються, що до такої співпраці приступить також Наукове Товариство ім. Шевченка, що розгортає тепер у Львові широку діяльність і спілкування з НТШ в Америці та інших країнах українського поселення.

Литовці мають клопоти з польською меншістю

Вільнюс, Литва. — Пресові аґентства інформують з Прибалтики, що литовський уряд має клопоти з польською меншістю, а також з польським урядом у Варшаві, який запротестував публічно проти дискримінації поляків у звільненій Литві.

Також Литовський інформаційний центр в Ню Йорку розіслав для преси й інших засобів масової інформації вияснення в цій справі. Йдеться про те, що минулого тижня литовський парлямент розв'язав дві місцеві сільські клітини, інфільтровані комуністами. Ці клітини в часі спроби перевороту в Москві активно підтримували так званий Державний комітет громадського порядку, орган, який був створений путчистами зараз таки після перебрання ними влади в Кремлі у відсутності президента СССР Міхаїла Ґорбачова.

Виступаючи на пресовій конференції в Ню Йорку, куди він приїхав для участи

(Закінчення на стор. 4)

В МОСКВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОСТАННІЙ З'ЇЗД КОМСОМОЛУ

Москва. — Совєтське пресове агентство ТАСС повідомляє, що в Москві 27-го вересня розпочався останній з'їзд ВЛКСМ (ком сомолу) Совєтського Союзу. Згідно з повідомленнями акредитованих в СССР кореспондентів, учасники з'їзду вирішили розв'язати цю молодечу організацію, яка на протязі десятиліть була опорою Комуністичної партії і „авангардом" в боротьбі комуно-московської імперії проти західних імперіялістів.

Надзвичайний 22-ий з'їзд комсомолу „буде останнім", — заявив на пресовій конференції перший секретар ЦК ВЛКСМ Владімір Зюкін.

Необхідне скликання цього з'їзду було зумовлене, на його думку, серпневими подіями в СССР, тобто невдалою спробою державного перевороту, у підготові якого брали участь найвищі керівники Совєтського Союзу, включно із віцепрезидентом, керівником КҐБ і міністром оборони СССР. В таких умовинах молодеча організація, яка нібито нараховує тепер коло 20 міл. членів, не може цих перемін прийняти спокійно і вона „духово вичерпалась".

У з'їзді беруть участь комсомольські організації з усіх республік, крім Грузинської. Грузія створила вміжчасі свою власну республіканську молодечу організацію і вийшла з ВЛКСМ.

З'їзд повинен вирішити також долю маєтків комсомолу, які обраховують на 390 міл. карбованців. Всі республіканські структури мають отримати свою частку з матеріяльних цінностей, в залежності від числа членства і вкладу.

У процесі реорганізації, чи покликання до життя молодечої організації під іншою назвою, треба врахувати цінний досвід міжнародних молодечих зв'язків, — заявив кореспондентам Зюкін.

Як і можна було сподіватися, комсомольці Російської федерації роблять заходи для створення молодіжної міжнаціональної організації, яка має, нібито, обороняти соціяльні інтереси молоді, але насправді вони ідуть по лінії загальної політики кремлівського „центру" затримання процесу розпаду імперії, — кажуть спостерігачі.

В Грузії запроваджено вийнятковий стан

Тбілісі, Грузія. — Згідно з розпорядженням президента Грузії Звіяда Гамсахурдія, вночі з вівтірка на середу на території республіки введено вийнятковий стан.

В президентському указі говориться, що вийнятковий стан вводиться у зв'язку „з військовим і цивільним путчем, що почався в Грузії, створенням хунти, що має озброєні сили, і активізацією деструктивних сил".

Пресова служба президента повідомила, що в середу, о 2 год. 30 хв. ранку стався збройний напад на тбіліське Управління електричних мереж. Під час стрілянини загинуло троє і двоє були тяжко поранені. Ці ж джерела повідомляють, що напад був вчинений групою колишніх ґвардійців „незаконного озброєного формування Тенґіза Кітовані" з метою відключити електропостачання Тбілісі. Цю версію категорично відкинув представник командування національної ґвардії, яка відмовилася підкоритися Гамсахурдія.

В інтерв'ю кореспондентові ТАСС один з командирів національної ґвардії заявив, що підрозділи Кітовані не ведуть активних бойових дій. Він підкреслив, що повідомлення, які надходять з Будинку уряду, „брехливі і провокаційні", а також спростував повідомлення пресової служби президента про дії національної ґвардії щодо захоплення зброї в районних відділах Тбілісі.

Представники опозиції повідомили, що група бойовиків, можливо, вчинить спробу замаху на відомих представників демократичних сил — Тенгіза Сіґуа і Тенгіза Кітовані.

Стало відомо, що в усі шпиталі Тбілісі завозять донорську кров, кровозамінники, антисептики. Медики очікують, що найближчим часом шпиталі поповняться пораненими.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР РУМУНІЇ ЗРЕЗИҐНУВАВ ПІД ТИСКОМ РОБІТНИКІВ

Букарешт, Румунія. — Засоби масової інформації повідомили, що прем'єр-міністер Румунії Петре Роман зрезиґнував зі свого посту під тиском занархізованих копальняних робітників, які, прибувши масово до столиці, опанували повністю ситуацію.

Спершу тисячні маси вуглекопів домагались уступлення прем'єр-міністра, але коли він уступив у висліді затяжної боротьби, вони тепер домагаються уступлення президента.

Заворушення в Букарешті розпочались ще в середу, 25-го вересня великою демонстрацією вуглекопів, „озброєних" грубими дрючками, які домагалися вищої платні і піднесення жит тєвого рівня робітників. В четвер, 26-го вересня демонстрація набрала вже політичного характеру. Досі загинуло чотири особи, а 140, в тому числі чимало поліціянтів і національних ґвардистів, були поранені.

Прем'єр П. Роман заявив кореспондентам, що його партія, яка виступає під назвою Національного фронту збереження, буде продовжувати обороняти демократію в Румунії, аж до часу поки парлямент не затвердить нового прем'єр-міністра і нового уряду взагалі. Політичні спостерігачі й аналітики, які знають, що згаданий Фронт складається в більшості з колишніх комуністичних партократів в Румунії, який не має великих виглядів вдержатись при владі і не має жодної візії, як треба розв'язати соціяльні питання. Крім того він втратив довір'я на Заході і тому існує можливість, що вуглекопи повели тепер фронтальний наступ проти непопулярного уряду колишніх комуністів, щоб відкрити дорогу для Румунії на Захід. Таку оцінку дають багато політичних аналітиків, хоч не треба виключати звичайної анархії, яка постає на тлі безрадности уряду.

Президент Румунії Іон Ілієску прийняв резиґнацію прем'єр-міністра П. Романа і заявив, що незабаром розпічнуться розмови про сформування нового уряду на базі відкритости і багатопартійности. Одним словом він зрозумів, що Румунія не зробить жодного проґресу без участи всього народу, усіх політичних і громадських сил, бо колишня комуністична партократія вже вичерпала усі свої пропаґандивні обіцянки. Не відомо тільки, що буде із самим Ілієску, бо скандування „Геть з Ілієску" продовжується на вулицях Букарешту.

Неспокої почали також поширюватись на провінцію і вони можуть охопити незабаром цілу країну. У п'ятницю, 27-го вересня, тисячі вуглекопів маршують в сторону столиці з усіх-усюдів Румунії, при допомозі потягів, тягарових автомобілів, возів і пішки. Очевидно, Ілієску не хоче проти них застосовувати військову силу, щоб не перетворити Румунію в суцільний хаос і не спровокувати громадянської війни.

Москва просить допомоги від Вашінґтону

Ню Йорк. — У вівторок, 24-го вересня, президент ЗСА Джордж Буш вперше зустрівся з новим міністром закордонних справ СССР Борисом Панкіним і вислухав його просьбу про негайну харчову допомогу для СССР, а також заклик до „тісного співробітництва" з Заходом у справі перебудови совєтської економіки.

Розмовляючи з Дж. Бушем, Б. Панкін запевнив Президента З'єднаних Стейтів, що політична ситуація в Совєтському Союзі вже нормалізується. Совєтський міністер сказав, що створилася рівновага між центральним урядом і республіками. Республіки, які проголосили незалежність, підкреслив Б. Панкін, на мають наміру розставатися зі Совєтським Союзом, а лише сповнені рішучости порвати з тоталітаризмом. Білий Дім не випустив ніякої заяви у зв'язку з просьбою Панкіна про допомогу Совєтському Союзові. Представник Адміністрації лише підтвердив, що З'єднані Стейти надішлють в СССР харчі і медикаменди, але відмовився говорити про фінансову допомогу, хоч про це просив новий совєтський міністер закордонних справ.

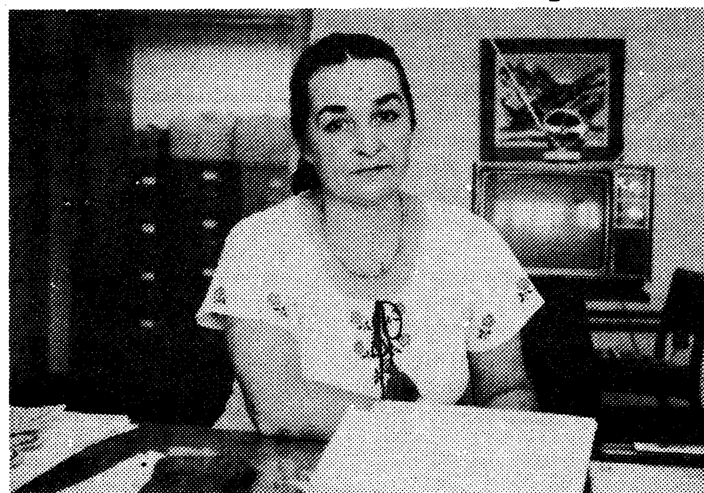
Голова совєтського міністерства закордонних справ запевнив Президента, що Совєтський Союз хоче покінчити з ідеологією в політиці. На підтвердження цього Панкін покликався на недавнє рішення Кремля вивести з Куби совєтське військо і припинити забезпечувати зброєю марксистський уряд Афґаністану. Після зустрічі з Бушем Панкін відповів на запитання журналістів.

У вівторок, у другій половині дня міністер закордонних справ Совєтського Союзу виступив на сесії Генеральної Асамблеї ООН.

„Коли працюється з дітьми — життя не є даремне"

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Галина Могильницька — учителька „з крови й кости". Вона з гордістю підкреслює, що вже 25 років працює педагогом і має у тій професії великий досвід.

В ЗСА вона була в часі шкільних вакацій і коли пишемо ці рядки вже давно у своїй середній школі ч. 1 далеко від Джерзі Сити у Кривоозерському районі Миколаївської области, де у неї аж 1,000 учнів, які чекали нетерпеливо її повороту. Тут у нас вона мала також учнів — але їх було куди менше та були вони старшого віку. Але її педагогічні здібності такі надзвичайні, що ці „нові" учні, члени курсу поліпшення кваліфікації вчителів шкіл українознавства на Союзівці, зі захоплення слухали її лекцій з літератури про шестидесятників і, як розповідала нам, мала вона з ними дуже цікаві дискусії. Перебування на курсі згадує вона незвичайно тепло, бо могла учителям, особливо молодшого покоління, так багато сказати про спілкування зі шестидесятниками та іншими цікавими людьми сучасної України.

Г. Могильницька розказує про навчання дітей в Україні.

Про своє життя Г. Могильницька не виявляє багато. Ми довідалися лише, що вона ще одна „одеситка", третя з черги яку нам доводиться гостити в редакції „Свободи", закінчила там університет і рішила посвятитися педагогічній праці з дітьми. Тому саме від 1970 року працює у цій сільській школі та має з виховання дітей, зокрема тепер, велике вдоволення. Вона не лише педагог, а також поетеса і видала декілька збірочок. Перші з них, в яких вона була упорядницею це збірки віршів для дітей „Ходить сон коло вікон". Її власної збірки поезій „Берег радости" спершу не дозволили видавати, зараховуючи авторку в 60-их роках до „націоналістів", либонь тому, що організувала в Одесі вечір українських колядок. Тому збірка дісталася в руки читачів щойно в 1986 році.

Тепер у Г. Могильницької закінчена поема „Рогніда" з часів Володимира Великого, але вона ще чекає на видавця.

Наша розмова з Г. Могильницькою в більшості

(Закінчення на стор. 4)

ФЕСТИВАЛЬ В ДЖЕНКІНТАВНІ

Дженкінтавн, Па. — Тут у неділю, 6-го жовтня, від год. 12-ої полудня до 6-ої вечора відбуватиметься річний Український фестиваль. В програмі: виставки мистецьких зиробів, традиційної народної ноші, ярмарок, виступи мистецьких ансамблів, продаж українськи страв. Фестиваль проводитиметься в Менор Джуніор коледжі, Факс Чейс Ровд і Форрест Авеню. За інформаціями слід телефонувати на число (215) 885-2360.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 24-ГО ВЕРЕСНЯ, в Каліфорнії у місцевості Ла Жолла помер світової слави автор і ілюстратор Теодор Сусс Ґейсел, який своїми химерними фантазіями розважав малих і дорослих дітей по цілому світі, пишучи під псевдом Д-р Сусс. Джеррі Геррісон, відповідальний за відділ дитячої літератури у видавництві Рендом Гавз, видавцем книжок Т. Ґейсела, заявив, що „зі смертю його втрачено найкращий талант в історії дитячої літератури". У своїх творах він втішав дітвору різного віку вмінням пов'язати безглузде та логічне, але завжди з простим повчанням-мораллю. Одним з найбільш відомих і улюблених його творів і постатей є „Кіт в капелюсі".

НА ВІЗИТАЦІЇ У ЗСА перебуває Кардинал Юзеф Ґлемп, римо-католицький Архиєпископ Варшави та примас Польщі. У середу, 25-го вересня, перебуваючи в Олбані, столиці нюйоркського стейту, йому вручено перед римо-католицькою катедрю Непорочного Зачаття судовий позов. До судової відповідальности за образу та очорнення притягає його жидівський рабин Авраам Вайс, з Гебрейського інституту у Бронксі, який в липні 1989 року впровадив групу демонстрнтів на подвір'я і ґанок будинку-монастиря римо-католицьких монахинь, що знаходиться поруч колишнього концентрційного табору Авшвіц. Рабин А. Вайс твердить, що Кардинал Ю. Ґлемп його очорнив і образив, коли у своїй проповіді після цього випадку висловив задоволення, що демонстрантів зупинено поки вони могли вбити монахинь і знищити монастир. Позов зареєстровано у Верховнім суді нюйоркського стейту. Кардинал Ю. Ґлемп, чи його правний представник, мають 20 днів до відхилення оскарження в Ню Йорку, або цілковитого відкинення.

ПІДПРИЄМЦІ ЕКСПОРТНОЇ торгівлі в останніх днях закупили збіжжя на суму 200 млн. дол. для достави в СССР. Це після того, як комерційні банки виявили велику охоту позичити гроші СССР, все завдяки зміні позичкових ґарантій, що за них у 100 відсотках заручився Департамент сільського господарства, тобто Уряд ЗСА. Не всі є захоплені цією зміною позичкових ґарантій зі сторони Уряду, зокрема гостро проти цього виступив сенатор-демократ з Ню Джерсі Билл Бредлі, заявляючи, що це є дуже дорога допомога для американських фармерів і банкирів. „Це запевнена угода для банків і погана угода для платників податку".

У СВІТІ

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Великобританії Том Кінґ заявив, що його уряд не сприйме розпаду Совєтського Союзу як арґумент на користь більш радикальної редукції збройних сил країни, ніж це плянувалося раніше. „Ситуація в Совєтському Союзі все ще може змінитися", — сказав Кінґ.

ВИСТУПАЮЧИ У ВІВТОРОК, 24-го вересня, у програмі національної телевізії, президент Філіппін Корасон Акіно заявила, що не буде наполягати на проведенні референдуму щодо долі американської воєнної бази у Субійській затоці, термін винайму якої минув 16-го вересня. Акіно закликала до компромісу, згідно з яким американські воєнні кораблі залишаться на базі на час від двох до семи років. Остаточно цю справу вирішать уже новий президент Філіппін і сенат нового складу. Президентські і парляментські вибори на Філіппінах відбудуться натупного року. Акіно оголосила, що вже не буде кандидувати.

В СЕРЕДУ, 25-ГО ВЕРЕСНЯ, 30 дітей з України віком від 7 до 15 років, які у висліді чорнобильської катастофи захворіли невилікованою формою рака печінки, приїхали до Туреччини на запрошення благодійницького клюбу Лайонес. Члени клюбу зустріли дітей квітами і плякатами „Ми вас любимо", „Ласкаво просимо, наші маленькі українські друзі". Діти пробудуть у Стамбулі й Анкарі понад тиждень.

БЄОҐРАДСЬКІ ВЛАСТІ заявили, що тлінні останки маршала Тіто ще в цьому році буде поховано в землю на одному з міських цвинтарів. Тепер вони покояться в білому мармуровому саркофазі в так званому Будинку квітів. Це повідомлення схвально сприйняли сербські націоналісти. Вони вважають Тіта, вихідця з сербсько-хорватської одини, зрадником національних інтересів сербів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays. Mondays. and holidays by the Ukrainian National Association. Inc. at 30 Montgomery Street. Jersey City. N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street. Jersey City. N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дві актуальні справи у промові Дж. Буша в ООН

Генеральні Асамблеї Об'єднаних Націй вславилися пролитими на їх щорічних сесіях потоками слів. Диктатор Куби Фідель Кастро промовляв раз на такій Генеральній Асамблеї сім годин. Трагікомічним епізодом в історії Генеральних Асамблей був цирковий виступ Нікіти Хрущова, диктатора совєтської суперпотуги, який гатив своїм черевиком по столику перед ним.

Об'єднані Нації розрослись до 162-ох членів, включаючи туди вже три балтійські держави. Єдина Швайцарія не хоче туди належати. Хоча формально всі таємні членські країни „рівні", мають на Генеральній Асамблеї один голос, чи то ЗСА, СССР, або Китай, чи Люксембурґ і Сан Маріно, —насправді малі, слабі й маловідомі азійські й африканські країни мають собі за честь належати туди. Висланий на Генеральну Асамблею представник такої країни, звичайно найвищий державним становищем, хоче заманіфестувати себе перед світом і власними земляками і виголошує велику промову.

Така традиція не стосується існуючих великодержав, особливо З'єднаних Стейтів Америки. Президент ЗСА як господар головної кватири ООН, звичайно виступає в першому дні щорічної сесії Генеральної Асамблеї, інколи перший промовець, використовує терен цієї найвищої у міжнародному світі установи для заторкнення тільки найважливіших актуальних справ. Такої традиції дотримався теж президент Джордж Буш у своєму виступі 23-го вересня 1991 року. Тільки коротко згадав на вступі 20-хвилинної промови банкрутство комунізму, яке започатковує нову історичну еру, відкриваючи поневоленим народам шлях до свободи. Не назвав по імені ні одної з оцих країн та поклав натиск на двох справах: необхідности визволити світ від можливого „голокосту" атомової зброї та запевнити світові мир і добробут. Конкретно — вказав на загрозу від Іраку, що його диктаторський президент Саддам Гуссейн не вирікся амбіції осягнути атомову зброю. Буш повідомив, що у тому самому часі, як він промовляє у скляному палаці ООН в Ню Йорку, у столиці Іраку, Багдаді, тамошні власті скофіскували у членів Контрольної комісії ООН документи, в яких вони списали свої спостереження про засекречені роботи над здобуттям атомової зброї. Буш з притиском заявив, що у цій справі „не може бути компромісу" і що вся зброя для масового вбивства мусить бути знищена з Іраку.

Друга справа — це проблема замирення на Близькому Сході. Відомо, що рішення Буша, підтримане Конґресом і прилюдними опитами, щоб відкласти петицію Ізраїля на признання йому 10-ти більйонів доп. кредиту з американською ґарантією на чотири місяці, після мирової конференції, розлютила ізраїльського прем'єра Їцака Шаміра і поділила народ в Ізраїлі та в жидівській діяспорі на два табори: проамериканський і антиамериканський. Щоб доказати жидівському світові, що він, президент Буш, не є ворогом Ізраїля і жидів, він зголосив у своїй понеділковій промові в ООН формальну пропозицію, щоб скасувати свогочасну резолюцію ООН, яка таврувала сіонізм, як жидівський расизм. Це був зручний тактичний маневр Президента, але на становище Їцака Шаміра ні трохи на вплинув.

Говорячи про конечність заведення миру у світі Президент назвав тільки одну Кубу (поруч з Іраком), де все ще зберігається диктаторська комуністична влада Фіделя Кастра. Тут наче автоматично насувається сумнів щодо доцільности промовчання Бушем дальшої драконської комуністичної диктатури у Китаї.

Гарним кінцевим звором промови Буша було запевнення, що він не хоче заводити у світі „Пакс амерікана", — а мир загальний, універсальний. Ця заява Буша була не тільки суто реторичною справою, — це була заспокійлива заява на адресу американських демократів, які не хочуть, щоб Америка грала ролю світового поліціянта, і на адресу латинської Америки, яка традиційно боїться північно-американського диктату.

В цілості Джордж Буш на трибуні Генеральної Асамблеї ООН був дійсним лідером сучасного демократичного світу — це мусять признати і його критики та вороги. У сучасному переломовому історичному періоді — Америка щаслива, що має такого лідера — при всіх його прикметах і хибах та всіх його успіхах і помилках.

Василь Сокіл

ВЧОРАШНЄ І СЬОГОДНІШНЄ

Самостійна Україна уже через два тижні після проголошення фактично ввійшла рівною державою у коло країн усього світу. Міжнародне визнання її незалежности — справа найближчих днів. Зліквідовані формальні арґументи, яким досі керівники великих держав оперували, виправдуючи своє іґнорування невідворотного процесу розвалу комуністичної імперії.

Нагадаймо недавні події. Марґарет Тачер у Києві не посоромилася образити українську національну гідність, назвавши Україну американським стейтом Каліфорнією. Мовляв, про яку самостійність совєтського стейту може йти мова? Президент ЗСА Джордж Буш, мобілізований Ґорбачовим, почав у Києві лякати Україну жахливими лихами, якщо вона забажає утвердити самостійність, вийшовши з тюрми народів. Гідну великого жалю позицію він посів після проголошення незалежности Литви, Латвії та Естонії! Бачте, він у принципі не визнає анексії Москвою цих республік, але відмовляється визнати їхню самостійність, бо Москва не дозволяє... Як відомо, президент ЗСА все таки змушений був визнати прибалтійські республіки суверенними державами, хоч зробив це мало не останнім серед держав світу. Мало чести йому за це.

Щойно на надзвичайній сесії Верховної Ради Союзу поставлено остаточну точку на большевицькій імперії. Віднині це має бути зовсім відмінним назвім його, союзом чи співдружністю рівноправних і самостійних республік. Віднині не декларативно, а реально визнається не лише право, а й реальні умови для творення народами незалежних держав. Усі республіки, які проголосили вихід з колишнього Союзу, визнаються самостійними.

Міжнародне значення цього акту важко переоцінити. Кожна республіка віднині набуває міжнародне ім'я. (Зверніть увагу, як швидко Україна позбулася принизливого артиклю „The").

Міжнародне визнання самостійности України відкриває великі можливості перед республікою перетворити занапащену колонізаторами країну в багатющу державу. Завдяки колосальним природним багатствам та роботящим рукам народу Україні належить посісти важливе місце в європейській економічній співдружности. Процес державного будівництва піде прискореним темпом, бо люди, відчувши реальними господарями на власній землі, працюватимуть віддано, щиро свідомі того, що вільна праця спрямована на загальний добробут народу.

Проголошення і утвердження самостійности України, безумовно, перебудовує й діяспору. При всій різноманітности політичних поглядів, не раз несумісних з логікою поведінки, коли замість розсудливости запановувала галаслива амбітність та непримиреність до думки інших, все таки за ці „перебудовні" в діяспорі роки наявні позитивні зміни. Це стосується не стільки послаблення політичних сутичок, які досі марнували сили на потрібні діла, як виразної зміни ставлення до головної справи, здобуття незалежности.

Відбувається переоцінка вчорашнього в ім'я сьогоднішнього і майбутнього. В минулі десятиріччя активність діяспорних організацій (за винятком просовєтських) спрямовувалась на одного ворога, — комуністичний режим, поневолювача нашого народу. Форми, маштаби й особливости таких акцій були різноманітні, — від, скажімо, звичайних пропаґандистських заходів і аж до запальних закликів рушити стотисячною діяспорською армією визволителів. Оскільки для всіх існував один і той же ворог, можна було погоджуватися на будь-які методи боротьби з ним. Врешті роля всіх політичних заходів діяспорних організацій та окремих діячів у минулому принесла користь тим, що в більшій чи меншій мірі впливала на настрої, роздуми та усвідомлення ширшими колами на батьківщині основаного зав дання: загартовувати національну свідомість. Це виявилося найпотужнішою зброєю! Націоналістичні гасла залунали по всій Україні і привели до перемоги: Україна стала незалежною, вільною державою.

Характер і форми діяльности діяспори від цього кардинально змінюються. Методи і суть акцій, властиві минулим часам, доводиться лишити історії. Сьогідні вони непридатні. Прийшли нові часи і утверджується нове мислення. Від багатьох догм звільняється українська громада. Хоч і не така проста справа відмовитися від колишніх переконань.

Зовсім недавно часто можна було почути: в Україні немає надійних сил для здобуття незалежности. Перебудові не можна вірити, бо в своїх інтересах її проголосили комуністи. З будь-якими комуністами у нас не може бути нічого спільного. Будьмо на сторожі, коли до нас навідуються під виглядом друзів таємні емісари з Києва, які

(Закінчення на стор. 4)

Про це і те

Про вигоду, весілля і незалежність України

Останнього тижня ми розмовляли з одним із молодих українців, що минулого року пройшов Україну із „Дзвоном", сповнений ентузіязму і бажання допомагати Україні.

— „Ми як спільнота поза межами України проґавили історичний день 24-го серпня, — сказав він з глибоким переконанням. — Ми зовсім не зуміли його якось всі разом спонтанно відзначити, так, щоб ціле наше оточення про це знало. Навіть неділя після цієї славної суботи прийшла як звичайна собі неділя. Навіть наших прапорів не вивісили на українських установах!

— Бо як можна було проголошувати незалеж ність України в суботу літом, коли всі люди були або у Вайлдвуді, або на Союзівці, або в Гантері, чи в іншому відпочинковому місці? — запитала, посміхаючись товаришка нашого молодого знайомого.

Ми прислуховувалися до цих голосних завважень молодого нашого покоління і признавали їм слушність. Нам пригадалося, як недавно телефонував знайомий пластун з Рочестеру і пояснив чому українці цього міста дали аж платне оголошення до місцевої преси, що вітають проклямацію про незалежність України. Він розповідав, що його американські приятелі дивувалися, як спокійно ми цю незвичайну подію сприймаємо і що не було на неї спонтанного відгуку, навіть хоча б Богослуженням в тому чи наступному дні.

Може ми і раділи кожен по-своєму, у затишках наших вакаційних приміщень чи наших домів. Може тут і там піднеслися келехи і полялися сльози радости. Але все це було у скромних розмірах, а не велелюдно, не тисячами осіб, що хотіли б так святкувати проголошення незалежности, як святкують тут 4-го липня.

Чому воно так? Чи це байдужість, вигода чи тільки якесь отупіння, що приходить часом у людей, які дуже довго на щось чекають та вкінці воно сповниться?

Тепер з відстані декількох тижнів від цього незабутнього дня ми зачинаємо роздумувати, аналізувати, та завважуємо що і далі ми не зовсім свідомі того, що сталося.

Бо ось в останню неділю спільно всі політичні угрупування та всі громадські організації умовилися одночасно зібратися у трьох різних осередках із головним місцем — столицею країни, щоб спільно заманіфестувати свою радість, а при тому вимагати від Уряду ЗСА та його Президента визнати цю нашу, тепер вже, незалежну, але ще дуже молоденьку Україну. Можна висунути багато арґументів, які промовляли проти вибору до того саме неділі, 22-го вересня, можна критикувати коротку та хаотичну підготову до цієї маніфестації, можна стверджувати брак на ній американських політичних мужів, але ніяк не можна оправдати цієї байдужости, з якою поставилося до неї багато українців. Виправдання були різні — найбільше із них було критикуванням такої імпрези. Але чи цю критику не спонукувала дуже часто вигода, мовляв „і пощо їхати так далеко, щоб там стояти на площі..." — або так стереотипним, хоча часто оправданим виясненням „Ми мусимо на весілля"..

У висліді участь взяла дітвора із Пласту та СУМА, сивоголові члени комбатантських організацій, жіночих і... численні гості з України. А де були інші? В затишку своїх домів „відпочивали", або бавилися на весіллях. Нам соромно було дивитися коли ранком батьки привозили своїх дітей зодягнених в однострої до автобусу, а самі від'їздили додому, щоб увечері знову їх відобрати.

Нам соромно було, що старші ніяк не давали на маніфестації прикладу дітям ані поведінкою, ані відсутністю провідників. Нам соромно було тепер звітувати, що нас було так мало і що відвідувачі з України дивувалися, як відбуваються у нас такі маніфестації.

Хіба прийдеться признати рацію нашому молодому другові, що ми таки „проґавили" нагоду і що ми не вміли всі разом відзначити, як пристало цей особливий і зворотний момент нашої історії.

О-КА

В МОСКВІ СТАЛО ВІДОМО, **що новий голова КҐБ Вадім Бакатін видав наказ про припинення діяльности Управління захисту совєтського конституційного ладу. Розформовуються всі його структурні ланки. Колись ця зловісна служба називалася 5-им управлінням і займалася переслідуванням незалежно думаючих людей, впровадженням аґентів і донощиків у релігійні і творчі кола країни.**

Ярослав Ісаєвич

ІКОНА — НОВИЙ ЧАСОПИС В УКРАЇНІ

У Львові починає виходити новий часопис „Ікона", присвячений українському релігійному малярству, церковній архітектурі і церковній музиці.

Українське сакральне мистецтво в минулому нерідко досягло рівня розвитку, але у світі воно відоме неспівмірно мало. Зацікавлення ним зросло якраз тоді, коли більшість пам'яток уже були знищені, спершу лише через непоінформованість або зміну естетичних критеріїв у самому церковному середовищі, пізніше ж — головно внаслідок цілеспрямованої політики держави. Почалося з насадження російською церковною владою стандартизованих церков „синодального" типу на землях, підвладних Росії, закінчилося вакханалією варварських руйнувань під прапором боротьби „передового матеріялістичного світогляду" з релігією. Фанатична жорстокість цих руйнувань мала на меті принизити людей, розтоптати їх гідність, позбавити духовного стрижня, відірвати від національних культурних традицій. Вандалізм руїнників не зупинився навіть перед такими шедеврами світового мистецтва як собор Київсько-Михайлівського золотоверхого монастиря чи Успенський собор Києво- Печерської лаври. В тих українських та білоруських землях, які в 20-30-их роках були під владою Совєтського Союзу, були знищені майже всі дерев'яні церкви. Традиції церковного співу поступово забувалися або деформувалися.

Одночасно з фізичним руйнуванням пам'яток йшла цілеспрямована акція дискредитації релігійного мистецтва в очах суспільства, витіснення його з суспільної свідомости. Ліквідація богословських церковних закладів, знищення або еміґрація вчених і багатьох мистецтвознавців значно утруднили відродження студій церковного мистецтва, коли це стало можливим.

Однак ще в ті часи, коли атеїзм насаджувався з усією безоглядністю бюрократично-поліційних репресій, мистецтвознавці розпочали акцію рятування пам'яток, їх дослідження і популяризацію. Наслідком цього стали такі фундаментальні праці як „Нариси архітектури Української РСР", „Історія українського мистецтва" у п'ятьох томах. Науку збагатили фундаментальні дослідження С. Тараушенка, Г. Логвина, П. Білецького, В. Свєнціцької, Л. Міляєвої, Я. Запаска, В. Овсійчука, багатьох науковців молодшого покоління. Розгорнуло діяльність Українське товариство пам'яток історії і культури, згодом розпочалась праця нас багатотомним описом („зведення") пам'яток. Велику роботу для рятування рухомих пам'яток розгорнули музеї. Без перебільшення, подвигом було створення колективом, Львівської картинної ґалерії, що її очолив Борис Возницький, унікальної колекції ікон та релігійних скульптур у музеї „Олеський Замок". Велике значення мало проведення тематичних виставок українських ікон Київським музеєм українського мистецтва (який нині повернув собі традиційну назву — Національний музей), Спілкою художників, Українським фондом культури, Українським товариством охорони пам'яток історії культури та іншими організаціями.

Ще донедавна така праця велась одночасно з антирелігійною кампанією, почасти наперекір їй. Нерідко редактори і цензори змушували авторів писати „пам'ятка монументальної архітектури" замість „церква", релігійну музику називати „культовою" або просто „традиційною" тощо. Самі автори теж йшли на такі заміни, щоб мати змогу опублікуватися. Втім, головною бідою були не цензурні обмеження щодо вживання термінів, а відірваність мистецтвознавства від богословської науки, недоступність закордонних теологічних праць, заборона покликатись на них.

За останні роки ситуація цілком змінилася. Релігійне відродження принесло з собою небачене раніше зацікавлення релігійним мистецтвом. Проводяться виставки, концерти, розгорнулася продаж ікон. Розпочався обмін творчими досягненнями між Україною і українською діяспорою.

Усе ж, наслідки довготривалих обмежень і переслідувань не можна подолати відразу. Надто мало є мистців і мистецтвознавців, які спеціялізуються в галузі релігійного мистецтва. Недосвідченість замовників спричинилася до справжньої епідемії таких „відновлень" церков та ікон, які рівнозначні з їх втратою. Стало можливим будівництво церков, але інформація про традиційну і модерну релігійну архітектуру у нас малодоступна.

У таких умовах новий часопис ставить перед собою подвійне завдання. Поперше, сприяти науковому дослідженню українського мистецтва, популяризувати у світі його пам'ятки, інформувати читачів в Україні про доробок західніх мистецтвознавців і богословів, які займаються проблемами сакрального мистецтва. Подруге, поширювати знання про наші мистецькі традиції і про новітні мистецькі течії всіх, хто причетний до практичної діяльности в галузі церковного будівництва, релігійного мистецтва і музики. Особливу увагу будемо звертати на питання, пов'язані з богословським змістом і символічним значенням мистецьких пам'яток.

В першому числі будуть опубліковані в основному статті і повідомлення про мистецтво давньої і середньої доби; в наступних числах будуть друкуватись розвідки та інформації про модерне релігійне мистецтво.

Видавцями часопису будуть Інститут Українознавства ВУАН і Львівський відділ Українського Товариства Охорони Пам'яток при допомозі Фонду Катедр Українознавства. Є ще багато різних труднощів, насамперед технічних. Щоб їх поконати, треба зібрати певну суму в твердій валюті, бо без неї тепер в Україні тяжко купити обладнання, потрібне для друку. Просимо надсилати свої пожертви на цю ціль на адресу: Ukrainian Studies Fund (Ikona), Harvard University, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138. Даток в сумі 20 дол. буде зарахований як передплата на перше число.

В. Сірський

ПОДІЇ В УКРАЇНІ: 19-ГО СЕРПНЯ — 1-ГО ВЕРЕСНЯ

У понеділок вранці 19-го серпня цього року канадське радіо повідомило нас про державний переворот у СССР. А був це державно-компартійно-військово-каґебівський. Мені залишилося три-чотири години до відлету у Львів. Телефоную до Оттави. Наші урядовці з міністерства заграничних справ категорично відмовляють від поїздки в Україну. По довгих ваганнях рішаю: поїду, там щось цікавого твориться. І думаю: Цим разом кров ллятиметься в Москві, а не в Києві. І я не помилився: в цих двох тижнях в Україні я був свідком московського перевороту, почув на власні уха проголошення незалежности України, бачив як знімали пам'ятник Леніна в Ужгороді, брав участь у міжнародній науковій конференції „Українські Карпати: етнос, історія культура", відвідав Хуст і могили січовиків на Красному Полі і, на закінчення, в неділю 1-го вересня бачив на власні очі як двісті тисяч львів'ян, мешканців області і гостей засвідчували свою підтримку Актові Проголошення Незалежности України. Цей небуденний здвиг нашого народу організувала Українська республіканська партія.

Вранці 19-го серпня появився наказ заговірників із ГКЧП (Ґос. комитет по чрезвычайному положення) і вже вранці того самого дня радіо та телевізія України пішли на службу путчистам. В цих днях Україна була зовсім безборонною, бо зброя опинилася в руках заговірників. Штаб Київської військової округи підтримав заговірників із ГКЧП. Вже в 9-ій год. вранці ген. Варенніков, два генерали, Масик і Гуренко заходять до Леоніда Кравчука у президію Верховної Ради України на „розмову". Після цієї розмови з путчистами Л. Кравчук інформує **представників** Народної Ради і народних рухів, що **„на Україні ситуація** спокійна, слід закликати народ до спокою". І дійсно це був спокійний день в Україні, тільки наступного дня недалеко від Києва відбулося незначне переміщення військ. Треба підкреслити факт, що критичного 20-го серпня, коли заколотникам усміхалася перемога, анулювання Президією Верховної Ради України розпоряджень комітету заговірників на території України, дуже зміцнило позицію президента Міхаїла Ґорбачова.

Вирішальні дії заговірників розгорнулися повною силою в Москві. Заговірники намагалися скинути на російський „Білий Дім" повітряний десант, але вертольотники відмовлилися летіти. Кажуть, що командира десантників генерал-майора А. Лебедя (українець) перемовив на свою сторону президент Росії Боріс Єльцин. Та й танкісти відмовились стріляти в народ. Путч в Москві закінчився щасливо, тільки загинуло троє молодих людей.

Цей путч для України був подарований Богом. Минула потреба підписувати ганебний догорів і загинула Компартія України, що ще до того часу правила Україною. А що найголовніше, Верховна Рада України проголосила Акт незалежности України.

Розуміється, цо негайно поставлено поза законом Комуністичну партію України та конфісковано її майно.

Цей Акт Верховної Ради України знайшов свій відгомін в Ужгороді, де саме в тому часі відбувалася згадана конференція. Президія конференції вислала телеграму Президії Верховної Ради України в Києві: „Учасники міжнародної наукової конференції в Ужгороді, Українські Карпати: етнос, історія, культура, що працює з 26-го серпня до 1-го вересня 1991 року, відстають органи найвищої державної влади Української Республіки. Підтримуємо останні акти Верховної Ради, якими покладено основи під самостійність демократичної української держави... Хай живе вільне і оновлене **Закарпаття у незалежній і неподільній Україні!**

Призидія конференції.

Учасники цієї конференції були свідками похорону пам'ятника Леніна, що його демонтовано на ужгородській площі 30-го серпня. Учасники конференції провели також прогульку по області, відвідали і будинок, в якому відбулося проголошення незалежности Карпатської України, а також і поклали квіти та помолились на могилі січових стрільців на Красному Полі.

Кульмінаційною подією моїх відвідин України була велика демонстрація перед будинком Оперного театру у Львові 1-го вересня. Тисячі людей і прапорів пройшли вулицями Львова, засвідчуючи вірність новій Україні. Тисячі прапорів, синьо-жовтих, російських прапорів і декілька червоно-чорних покланялися з гордістю новій владі. Похід очолив відділ республіканської ґвардії, а її чорні уніформи подивляли усі присутні.

Голова львівської обласної організації УРП Богдан Горинь, народний депутат України, відкриваючи зібрання не тільки підкреслив історичність моменту першої перемоги, але й висловив свій погляд на подальшу тактику боротьби за цілковиту незалежність. Марія Олійник, голова донецької обласної організації УРП дякувала галичанам за допомогу: „Ви допомогли нам, жителям Донбасу, усвідомити, хто ми!" Від Товариства ім. Сахарова промовляв Сергій Сороков. Він склав таку заяву: „Основним політичним гаслом на даний момент є слова: Русские! Одстоим независимость Украинi! Ми вважаємо, що кожний народ має право на вибір свого історичного шляху".

Промовляли ще Степан Хмара, народний депутат України Ярослав Кендзьор, народний депутат України Левко Горохівський. Поздоровляв Україну представник Азербайджану Гейдаров Техір Алі Оглі. Дуже гарно виступала Ірина Калинець і Михайло Василик з Арґентини, котрий пообіцяв, що зробить усе для того, щоб Арґентина визнала незалежність України.

(Закінчення на стор. 3)

КОЛЬОРИСТ

У статті Миколи Кушніренка п.з. „Микола Глущенко — визначний мистець-маляр" („Свобода" з 21-го вересня 1991 року) помилково названо Глущенка „блискучим фолькльористом", замість кольористом. — Ред.

Українці Річмонду взяли участь в Міжнаціональному Фестивалі

Щороку українці Річмонду беруть активну участь в Міжнаціональному Фестивалі. Цьогорічний Фестиваль для Українського Культурного Відділу — 21-ий.

Фестиваль відбувся в помешканні Річмонд Конвенційний Центр на протязі 3-х днів: 13-го, 14-го та 15-го вересня. Головним спонзором цього Фестивалю був Річмонд Бойс Клюб. Українська Культурна будка показала багато матеріялу, що стосувався історії України та боротьби за її незалежність.

Також були виставлені наглядні експонати філателістичні. Вони розповідали про побут українського народу, культуру, релігію, історичні події часів УНР 1918—20 років. Експонувався альбом знимків, присвячений Центральній Раді України, з поясненням на українській та англійській мовах, і альбом з ілюстраціями про українські православні та католицькі церкви різних часів, зруйновані за часів комуністичної диктатури.

На столах можна було побачити Біблію, Псалтир, Євангелію та ікони. Окремо на стендах було розміщено тематичні філателістичні виставки: „Українська Народна Республіка (1918—20 р. р.), „1000-ліття Хрещення Руси-України" (Марки ЗСА, Канади, Австралії, Австрії, Англії, Німеччини, Бразилії, Арґентини, Ватикану, Італії, Франції, Болгарії, України, Мадярщини, Румунії та інших держав). Були марки та конверти, на тему Великомученика Кардинала Й. Сліпого та священиків і єпископів, замордованих у сталінських таборах та в'язницях смерти.

Багато цікавого історичного матеріялу зібрано щодо голодомору на Україні в 1932—33 р. р., а також про Чорнобильську атомову катастрофу в 1986 році, зокрема тематичні марки та поштові конверти.

Спеціяльні виставки розповідали про життя та літературну творчість геніяльного українського поета Тараса Шевченка та видатного українського філософа і просвітителя, поета і композитора Григорія С. Сковороду. На видному місці були розміщені фотознимки: Служба Божа в Річмонді, в українській католицькій Церкві св. Івана Хрестителя (о. Тарас Ленчина) на Різдвяні Свята та на Великдень, а також Літургія в катедрі Сакред Геарт, присвячена 1000-літтю Хрещення України в 1988 році.

Експонувалися знимки про посвячення українського католицького собору — Пресвятої Родини, у Вашінґтоні, в 1988 році, 25-го вересня, а також про візитації до Річмонду Митрополита Стефана Сулика, в 1985 році, 16-го березня, та Єпископа Михайла Кучмяка в 1989 році.

Серед найбільш привабливих, естетично довершиних експонатів були українські Великодні Писанки. Особливо цінним є те, що можна було спостерігати за самим процесом їх створення (розписували А. Коупта К. Стефанек).

На цьому Фестивалі успішно виступав український танцювальний ансамбль „Лиман" із Балтимори під керівництвом Ореста Ласюка.

Саме на той час до Річмонду прибуло шістнадцятеро дітей із Мінська (Білорусія), віком від 8 до 16 років, що захворіли у вислідi атомового вибуху в Чорнобилі. Їх привезли в супроводі пана А. Борисевича, щоб зробити докладне обстеження та застосувати найсучасніші методи лікування. Дня 14-го вересня діти були присутні на концерті „Лиману" і залишилися задоволені, як тепло прийняли їх у Річмонді.

Багато цікавого філателістичного матеріялу надійшло до Українського Відділу Культури з Києва. Це конверти 1-го дня погашення, присвячені проголошенню Незалежности України. На конверті стоїть напис червоним кольором: „Декларація про Державний Суверенітет України" — 16-го липня 1990 року. На поштовій марці зображено жінку в українському вбранні.

За три дні Фестивалю Українську Культурну будку відвідало декілька тисяч людей різних націй. Будку було гарно оформлено й означено жовто-синім українським національним прапором з тризубом. Також було далеко чути мелодію українського гимну „Ще не вмерла Україна".

Хочеться щиро подякувати всім, хто брав участь в цьому 21-му Міжнаціональному Фестивалі. Серед його організаторів буки керівники Українського Культурного Відділу Г. Приймак, К. Стефаник, А. Коуп, М. Яцюк та Р. Приймак.

Українці з Річмонду постаралися представити Україну, як велику державу і донести якнайбільше правди про її вільнолюбний і талановитий народ.

Григорій Приймак

Події в Україні...

(Закінчення зі стор. 2)

Маніфестація біля Оперного театру у Львові 1-го вересня 1991 року.

Маршує Республіканська Ґвардія.

В Ужгороді — Леніна „далой".

У такій історичній хвилині українська людина повинна простити гріхи всім своїм політичним різнодумцям й звернути всю увагу на майбутнє України. А її ще довго стелитимуть під ноги тернові квіти свої та чужі люди. Я вибачався навіть і перед червоно-чорними прапорами, хоч в таку історичну хвилину, вони повинні б злитися навіки з нашим державним прапором. Але їх оправдує Пані Демократія!

ПРЕДСТАВНИКИ КОНҐРЕСУ, які переговорювали з Державним департаментом, погодились на сенатську версію законопроєкту, який дозволить відтягнути 300,000 прізвищ із листи небажаних осіб, що їм відмовлялося в'їзду через ідеологічні розходження. Аналітики твердять, що ця версія має більші шанси бути схваленою, бо дає Державному департаментові три роки часу на виконання цього та дозволяє на іншу листу небажаних осіб. Законопроєкт Палати Репрезентантів давав тільки шість місяців часу, а це було б неможливим до здійснення.

У СЕНАТСЬКИХ ПЕРЕСЛУХАННЯХ кандидата на посаду директора Центральної розвідчої аґенції Роберта Ґейтса виникла не надто зручна ситуація, коли два урядники цієї аґенції зізнали, що вони казали йому про можливість нелеґального ужиття фондів з Білого Дому на допомогу нікараґуанським повстанцям. Зізнання Ричарда Керра, діючого директора Сі-Ай-Ей та Чарлза Еллена, старшого аналітика вищезгаданої аґенції, розходяться дещо зі зізнаннями Р. Ґейтса, що не пам'ятає чи вони йому говорили про свої підозріння та дії Олівера Норта.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ-УНС

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

В СЕРЕДУ, 25-ГО ВЕРЕСНЯ, в Москві оголошено президентський декрет про створення Політичної консультативної ради. Функції цього нового органу не цілком ясні, проте до його складу введено відомих реформаторів-демократів, які раніше відмовлялися співпрцювати з Міхаїлом Ґорбачовим. Членами ради стали: колишній міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе, колишній член Політбюро Алєксандер Яковлєв, посадники Москви і Санкт-Петербурґу Ґавріїл Попов і Анатолій Собчак, новий голова КҐБ Вадім Бакатін, новий голова Держтелерадіо Єґор Яковлєв, колишній економічний радник Ґорбачова Ніколай Петраков, віцепрезидент Академії наук СССР Євґєній Вєліхов і голова комісії Верховної Ради СССР у справах науки і техніки Юрій Рижов.

В СЕРЕДУ, 25-ГО ВЕРЕСНЯ, уряд Греції проголосив, що має намір продати приватним особам 35 островів в Єгейському морі, якщо в найближчому часі не вдасться знайти інші способи поповнення державної скарбниці. Продаж островів може дати 3.9 біл. дол. Мова йде про скелясті клапті суші, на яких ніхто не мешкає, однак цей плян уряду викликав велике невдоволення лівої парляментської опозиції, яка вважає, що такий крок буде загрозою для національного престижу.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК В СХІДНІЙ частині Німеччини прокотилася хвиля насильства по відношенні до закордонних робітників, пресовий секретар канцлера Німеччини Дітер Фоґель засудив ці спалахи правого екстремізму. Разом із тим Фоґель визнав, що влада не є готова до боротьби з подібними злочинами. Подруге, в країні діють занадто ліберальні закони про іміґрацію, які дозволяють усім, хто прибуває до Німеччини, просити політичного притулку. У зв'язку з цим щомісяця зростає кількість чужинецьких втікачів.

НАУКОВЦІ ТА ПРИХИЛЬНИКИ змагань за громадські права в ЗСА наполягають щоби Уряд поширив свої таємні досліди для викорінення дискримінування при затрудненнях, винаймленнях житлових будинків і підприємств. Науковці твердять, що упередження проти чорних і еспаномовних громадян ще дальше існує, а удокументування таких фактів допомогло б у боротьбі з дискримінацією. Майкл Фікс, старший дослідник при Міському інституті, стверджує, що це не є надто правильний підхід, але все ж таки був би допоміжним.

Литовці...

(Закінчення зі стор. 1)

в Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, президент Литви Витавтас Ляндсберґіс заявив, що він не сумнівається у відновленні дружніх відносин між литовцями і поляками в недалекому майбутньому. Він підкреслив, що рівнорядні права для всіх національних меншин заґарантовані литовським законодавством, а розв'язанню і покаранню підлягатимуть ті, які не будуть цьому законодавствові підпорядковуватися.

Ляндсберґіс, відповідаючи на запитання, сказав, що він особисто робив спроби ще в 1990 році підписати з Варшавою договір у справі пошанування національностевих прав в обидвох країнах, але Варшава тоді не вважала за потрібне такий договір підписувати. Тепер ситуація дещо змінилася, коли прибалтійські країни таки вийшли зі складу СССР.

Згідно зі статистичними даними під теперішню пору в Литві є приблизно 250,000 поляків. Вони становлять сім відсотків всього населення країни. Населення Вільнюса має 17 відсотків поляків, а в загальному поляків у Вільнюському районі нараховують аж 63 відсотки. Практично беручи, вони у демократичних виборах можуть перебрати керівництво районом. В такій ситуації співпраця є конечною, кажуть представники Литовського інформаційного центру.

ПІКНІК В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. (О.Л Фараонів). — Тут у неділю, 13-го жовтня, о год. 1-ій по полудні відбудеться пікнік Українського Народного Дому на власній площі, 477 Джеремая аве.

Верховна...

(Закінчення зі стор. 1)

виток економіки і вільно вивозити прибуток з України.

З заявою від Народної Ради виступив Ігор Юхновський, в якій йдеться про утворення у парляменті демократичного центру, що зможе плідно працювати на утвердження державної незалежности України.

Депутат Вадим Гетьман висловив своє розчарування тим, що Народна Рада не оголосила саморозпуску, як це зробила комуністична більшість. Дмитро Павличко відповів на цю дивну пропозицію: „Ми розпустимо Народну Раду, якщо побачимо, що всі народні депутати — колишні комуністи покажуть, що вони душею і серцем стоять за відродження України, за утвердження її суверенітету".

Наприкінці вечірнього засідання в порядку денному було обговорено „різне" — організації роботи сесії, питання дисципліни, роботи постійних комісій.

„Копи..."

(Закінчення зі стор. 1)

однак торкалася її педагогічної праці, якій вона так всеціло посвятилася.

Її міркування на тему виховання дітвори такі актуальні, що частину їх можна б пристосувати і до нашої дітвори тут.

— Школа повинна навчити любови, добра, моралі. Молодь треба виховувати на моральних засадах.

— Коли немає щирих родинних зв'язків — приходить розрив поколінь. Бо людина йде між людей як представник певного роду. Рід це фортеця, в яку завжди можна повернутися...

А далі Г. Могильницька розповідає ще про те, як тепер її навчання в школі змінилося, коли вона старається якнаскорше відірвати школу від дотеперішньої партійної системи. Щойно в останньому часі уводять дітей в глибину цивілізації, уведено курс історії релігії, діти дістали Біблії, євангелія і пізнають, що релігія це не фантазія темних людей, а історія, явище в суспільному житті. Відкрито також у школі інший новий курс — народознавства, обзнайомлення дітей з обрядами, звичаями народу. Г. Могильницька розповідає, що разом із другою учителькою провели „обереги нашого дому", провели конкурс пісні, конкурс хто краще знає свій родовід, бо досі все було ставлене лише на клясову основу. Тому діти не знають дальше, як про діда і бабу.

У розмовах із Г. Могильницькою ми бачимо, що вона „з крови й кости" педагог, затурбована розвитком душі і думання української дитини, яку досі напоювали фальшивими істинами. І вона тому відсунула на дальший плян свою поетичну творчість, а усі сили віддає „своїй" школі та цій тисячці дітвори, що буде у майбутньому разом зі своїми однолітками зміняти обличчя України.

Вчорашнє...

(Закінчення зі стор. 2)

їдуть розкладати діяспору. Врешті будь-які запрошення треба взяти під контроль!.

Це безумовно свідчило про розгубленість тутешніх політиків. Події ж розгортаються так стрімко і раптово, що дехто не бажає визнати їх, бо відбуваються вони без них, а тому втрачають вони орієнтацію, ким себе вважати: спостерігачем подій чи учасником, номінальним свідком чи помічником? Пройнятися вірою в процес відродження Вітчизни чи пасивно почекати, чим воно скінчиться? Рецидив віджилих постулятів виявлявся майже до останніх тижнів у висловлюваннях газетних публікацій, радіопрограмах. До останнього часу, — зауважимо, практикувався за вищесказаною рецептою добір осіб для проведення з ними радіорозмов. Недавно в передачі української програми в Сіднеї прорвалося визнання, що інтерв'ю з дніпропетровським професором С. Плохієм було першим запрошенням діяча зі Сходу. А то все, значить, були „західняки"?

Пора активніше перебудовуватись. Відмовлятися від учорашнього віджилого, засвоювати ідеї нинішнього дня. Перебудовуватись у переконаннях, у висловленнях, виступах у пресі, в радіо.

Без сумніву, достойні похвали гуманітарні акції діяспори, які безпосередньо допомагають людям в Україні. Однак, скільки б не посилалося пакунків з харчами, ліками та шприцами, — це краплина допомоги в океані нужди. Одноразовий шприц не порятує хвору економіку. Лунають слушні рекомендації допомогти кардинальним методам: інвестиціями, діловими консультаціями, професійним навчанням, передачею власного досвіду і вміння працювати ефективно в усіх галузях господарського життя відроджуваної Вітчизни.

В цьому напрямку для українських підприємців і професіоналів не лише в багатих Америках та Канадах, але і в бідній Австралії величезне поле ділової активности. Варто комусь узяти під свою ділову опіку, скажімо, побудову в Україні спеціялізованого шпиталю чи фабрики з переробки сільсько-господарської продукції, то коли б знайшлося хоча б десять таких інвестицій, — яка б це була велика допомога Батьківщині!

Одним з важливіших сьогодні завдань є довести до свідомости державних політиків західніх країн того, що на мапі Европи з'явилася нова незалежна республіка, ім'я якої — Україна.

Час такий динамічний, що вимагає від кожного не спостерігати, а ставати учасником, помічником у побудові української держави.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

В дописі „Пер аспера ад астра" про матуральну клясу у Філядельфії („Свобода" з 13-го вересня 1991 року) трапилися такі помилки: прізвища двох матурантів мають бути Іванка Шпільчак і Максим Шпільчак. Рівнож в другій колонці, перша лінійка, пропущено прізвище д-ра Олександра Черника. Речення має звучати: „...подякувати багаторічному президентові, д-рові Олександрові Черникові, який з одержимим завзяттям вирішив обидві школи об'єднати". — Марта Яримович.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІВАН БУРЯК член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сіти, Па. помер 15-го серпня 1991 року на 76-му році життя. Нар. 27-го січня 1915 року в Менор Твп. Армстронґ Кавнті, Па. Членом УНС став 1977 року. Залишив у смутку синів Івана мол. і Роберта. Похорон відбувся 17-го серпня 1991 року на укр. цвинтарі св. Марії у Форд Сіти, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

МИКОЛА ОЛЕКСОВИЧ член УНС Відд. 161-го Т-ва ім. св. Василія в Ембридж, Па. помер 9-го серпня 1991 року на 85-му році життя. Нар. 23-го травня 1906 року у Вілмердінґ, Па. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Мері і дочку Ненсі. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембридж, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Василь Гладьо, секр.

ЯРЕМА ПОРХОВСЬКИЙ член УНС Відд. 295-го Т-ва ім. Св. Духа в Акрон, Огайо помер 10-го серпня 1991 року на 65-му році життя. Нар. 23-го жовтня 1925 року в Україні. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Марію; дітей Дарію, Зеновія, Олену, Анну і Олега. Похорон відбувся 13-го серпня 1991 року на цвинтарі Св. Хреста в Акрон, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Керол Доріс, секр.

ЕВГЕН ТИШКО член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. помер 6-го серпня 1991 року на 72-му році життя. Нар. 1919 року в Кошляках, пов. Збараж, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Стефанію, дочку Марусю з мужем Богданом і сином Матейком, сина Богдана з дружиною Марусею і дітьми Стефаном і Михайлом. В Україні три сестри Стефанію, Зеновію і Анастазію; брата Іллю та племінників і племінниць. Похорон відбувся 9-го серпня 1991 року на цвинтарі укр. кат. церкви св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу